

Oponentský posudek na diplomovou práci Bc. Blanky Janátové

Název práce: **Nomádké putování před usnutím (pohádkové příběhy jakožto nomádké mapy prezentované lesbickými a gay rodiči).**

Posudek zpracovala: Doc. PhDr. Blanka Knotková-Čapková, Ph.D.

Bc. Blanka Janátová si zvolila **téma** velmi aktuální, originální a vpravdě průkopnické. Tento nápad je velmi cenný a rozpracování si bezpochyby zaslouží. Takto tematizovaná práce by mohla být velmi podnětným příspěvkem nejen pro LGBT či genderová studia, ale i pro studia pedagogická, literární či sociologická. Je třeba zdůraznit, že zde autorka nemohla čerpat na žádný podobný již existující výzkum.

Práce je z hlediska **struktury** rozdělena na teoretickou a empirickou část, jejíž součástí je i stručná charakteristika metodologie. V práci bohužel chybí zohlednění vlastní **lokace** a pozicionality výzkumnice. Z hlediska proporce je poměr teoretické a empirické části odpovídající, nicméně celkový **rozsah** práce je poměrně hluboko pod dolní hranicí požadavků kladených na magisterskou práci.

Celkovou **koncepti práce** považují bohužel za poněkud problematickou. U teoretické části zvolila autorka metaforické názvy jednotlivých kapitol. Je to sice inspirativní, ale v daném případě to práci dle mého názoru spíše škodí: obsah teoretické části tak sice zní lákavě, ale čtenář/ka z něj nezíská žádnou představu, oč v práci půjde; je tedy spíše matoucí. Je zřejmé, že zde autorku do jisté míry vedla její vlastní literární činnost, což je jistě hodno obdivu a ocenění. U diplomové práce je však minimálně bezpečnější, drží-li se odborného stylu a vyvaruje se rizik příliš kreativní esejistiky. Uvedu příklad: První kapitola teoretické části, nazvaná „Pojďte, pane budeme si hrát“, je uvedena úryvkem rozhovoru z příběhu dvou medvídků ze známého filmu pro děti. Úryvek zajímavě navozuje téma zpochybnění tradičních genderových identit či alternativních interpretací. Problém vidím v tom, že autorka dále žádnou interpretaci nenabízí, i když si daný úryvek o ni přímo říká. Oba medvídci totiž stylizují sami sebe do role ženicha, a druhého medvídka do role nevěsty. Každý z nich roli nevěsty (tj. v tomto případě subverzivní identity) odmítá. Nestálo by alespoň toto za komentář?

Teoretická část práce má velmi slibný potenciál. Svědčí jednak o hlubokém zájmu autorky o zvolené téma i o načtení široké škály odborné literatury, což potvrzuje i bibliografie. Je třeba říci, že autorka zejména v této části velmi kultivovaně stylizuje, má elegantní a zajímavý styl, což jsou opět zjevné klady jejího literárně kreativního přístupu. Jednotlivé teoretické koncepty zde vysvětluje vcelku výstižně; za výbornou považují zejména část týkající se konceptu nomadismu podle Rosi Braidotti, který si autorka zvolila i za leitmotiv celé práce. K teoretické části mám **tyto hlavní připomínky**: 1) Jak už bylo řečeno, je nepřehledná a orientace v ní není snadná. Je čtivá, ale dosti fragmentická, chybí zde zřetelné rozvíjení argumentační linie. 2) Chybí zde vymezení klíčových pojmů, jako je queer identita – autorka na str. 8-9 říká, že se jí (ani tématům rodičovství a výchovy dětí) nebude v rámci této práce věnovat a že ji „ponechá na odbornících a odbornících, kteří se jimi dlouhodobě zabývají a celou situaci u nás pečlivě mapují“. Jedním z úkolů diplomové práce ovšem je, aby prokázala, že diplomand/ka hlavním konceptům rozumí, dovede je charakterizovat, a aby vysvětlil/a, jak tyto koncepty vymezuje – koncept queer identity přece není jediný a samozřejmý. Práce je celkově velmi stručná, takže hlubší vysvětlování by jistě unesla. 3) V návaznosti na bod 2), pedagogická literatura i tematika v práci chybí a být by zde měla, hraje-li zde tematika rodičovství jednu ze stěžejních rolí. 4) V průběhu četby teoretické části se nejprve nabízí očekávání, že půjde o práci literární, pak že o práci pedagogickou, nakonec se koncepce vytříbí jako sociologická (vzhledem k inzerované metodologii). Touto připomínkou se vracím zpět ke **koncepti práce**, kde zůstaly jisté rezervy.

Empirická část je sice velmi zajímavým popisem rozhovorů s účastnicemi a účastníky rozhovorů, ale bohužel právě jen **popisem**. Skutečná **analýza** zde chybí; na str. 32 v charakteristice metodologie se hovoří o kódování, ale v textu žádné není. Stejně tak v zásadě chybí **interpretace**, i když zde jsou slibné náznaky, že diplomandka interpretační potenciál rozhodně má – viz např. výborný postřeh o významové destabilizaci na str. 47 či o narušení norem na str. 49. Výzkumné otázky vyplývají spíše ze závěru než z úvodu, včetně nepotvrzené hypotézy, že l/g rodiče budou mít potřebu „tematizovat svou identitu [...] v knihách pro děti, což se nepotvrdilo.“ Pro toto zjištění, které, pokud to dobře chápu, je jedním z klíčových zjištění výzkumu, opět nejsou nabídnuty žádné interpretace (sociologické, psychologické či jiné), stejně tak pro deklarovaný odpor k „edukativnosti“ citovaných zahraničních pohádek, kde je l/g identita explicitně tematizována. Materiál, který autorka nasbírala a který je nesmírně cenný, tak zůstal bohužel ze značné části nevytěžen.

Celkové hodnocení: Tato práce má úžasný potenciál, téma je originální, aktuální a potřebné. Potenciál napsat kvalitní, ba výjimečnou diplomovou práci má i sama autorka, což je patrné ze zdařilých částí, citovaných výše. Usuzuji tak i z autorčiny schopnosti výborně stylizovat i z vlastní zkušenosti vyučující během jejího studia – jako studentka se dle mého hodnocení vždy pohybovala na pomezí výborné a velmi dobré. Předložená diplomová práce však není dotažená, je to draft, i když velmi slibný. Bylo by škoda pro téma i pro autorku, kdyby svému odbornému textu nevěnovala pozornost, jakou vyžaduje i zaslouží. Proto (i když s lítostí) **navrhuji text k přepracování** a jeho současnou podobu hodnotím známkou **neprospěla**.

V Praze, 9.9.2010